

Actividades propostas

Estas actividades están extractadas. Actividades completas e anexos en organizaciandemujeres.org

xaneiro PINTURA

De 0 a 3 anos

Pintar con mans e pés. Preparamos caldeiros con pintura de dedos de diferentes cores, papel continuo sobre o chan e un pano húmido para que cada alumno/a poida limparse ao rematar. Experimentarán coas sensacións, o movemento, o seu esquema corporal e darán renda solta á súa imaxinación e creatividade. Engadir música de diferentes estilos pode motivar á hora de improvisar as súas creacións. Ao rematar deixar que seque o mural e colgalo na clase.

De 3 a 6 anos

Cada neno e cada nena prepárase para debuxar; sentadas con lapis, cores e papel, e baixamos as persianas de forma que a aula quede o máis escura posible. De fondo escoitaremos música de diferentes estilos que fará sentir ao alumnado distintas emocións, tanto positivas como negativas. Terán que tratar de plasmar as súas emocións no papel.

As escuras, ningún vulgará o que están debuxando no papel, e isto impedirá que boren ou critiquen os seus traballos, o que lles dará liberdade para ser máis creativos.

Para rematar cada alumno e alumna explicará ao resto da clase como se sentiu debuxando na escuridade, as emocións que experimentou e fará a valoración da súa propia obra.

De 6 a 9 anos

O alumnado lerá a biografía de Maruja Mallo adaptada para nenos e nenas que atoparás no seguinte enlace:

[nomecuentoscuentos.com/maruja-mallo-la-pintora-surrealista-que-lanzo-al-aire-su-sombreiro/](http://nomecuentescuentos.com/maruja-mallo-la-pintora-surrealista-que-lanzo-al-aire-su-sombreiro/)

En base ao que teñen lido, proporémoslle que fagan un debuxo libre sobre como se imaxinan a Maruja ou sobre algunha das situacións que se relatan no texto. Colgaremos as obras do alumnado nas paredes da clase.

De 9 a 12 anos

Dividiremos a clase por parellas, cada parella elixirá unha obra da pintora Maruja Mallo. Podemos atopar varias na seguinte páxina web: wikiart.org/es/maruja-mallo

Unha vez elixida a obra que máis lles inspire, escribirán un relato. A consigna será ser o máis

imaxinativas posible. Cando os relatos estean listos e revisados, leranos en voz alta para o resto da clase. Podemos facer composicións con imaxes das obras e dos relatos para colgalas polas paredes da clase.

De 12 a 15 anos

Presentarlle ao alumnado unha situación ficticia na que teñan cartos suficientes para adquirir unha obra de arte feita por unha muller. Terán que facer unha escolla baseada nos seus gustos e preferencias, e levar a cabo unha investigación da vida e obra da autora, e do lugar no que está exposta dita obra. En grupo grande cada alumno e alumna exporá a súa elección, o que aprendeu sobre a autora, e as razóns polas que elixiu esa obra.

De 15 a 18 anos

No seguinte vídeo podemos ver a historia da arte explicada a nenos e nenas en 10 minutos:

[youtube.com/watch?v=UHXkZwSiY](https://www.youtube.com/watch?v=UHXkZwSiY)

O alumnado verá o vídeo e anotará as referencias que se fagan a homes artistas e as que se fagan a mulleres artistas. É unha porcentaxe significativa? Por grupos pescudarán cada unha das épocas que se explican no vídeo e procurarán mulleres que sexan representativas de cada un dos momentos históricos relevantes para a arte. Como produto final farán un vídeo explicativo da historia da arte onde apareza un recoñecemento paritario das persoas que representaron os diferentes movementos artísticos.

Persoas adultas

Visionamos o seguinte documental, que dura aproximadamente unha hora, sobre a vida e obra da nosa protagonista do mes de xaneiro: rtve.es/play/videos/imprecindibles/imprecindibles-maruja-mallo/966721/

Unha vez visto o documental, xa que coñecemos un pouco máis á pintora, o alumnado distribuirase en varios grupos que simularán un fio de Tweets con opinións ou pensamentos de Maruja en base ás novas da actualidade (política, violencia machista, coeducación, etc.).

Podemos utilizar ferramentas TIC como getchirrapp.com que converte automaticamente os nosos textos nun fio de tweets.

febreiro ESCULTURA

De 0 a 3 anos

Actividade

Amósanse ao alumnado fotografías con obras de mulleres ceramistas. Falámoslles destas mulleres, da súa obra e dos materiais que utilizan para desenvolver o seu traballo. A cada nena e neno daráselles un cacho de arxila, manipularana para que noten a súa textura, cor, olor, ductilidade... logo realizarán unha obra que ao final da actividade se exporá para que as familias as vexan.

De 3 a 6 anos

Visita ao museo de escultura

A metodoloxía que se leva a cabo nas visitas ao Museo son: o xogo, o relato fantástico, a manipulación dos obxectos e a agrupación en pequenos grupos que van rotando de obradoiro (duración 30'). Estes recursos metodolóxicos facilitannos a conexión para fomentar a imaxinación, curiosidade e educar ao alumnadonos valores universais da arte no seu conxunto.

De 6 a 9 anos

1. Elaboración dunha autoescultura. Tomando unha foto de referencia, modelar con arxila ou barro ata obter un busto que represente a fotografía.

2. O símbolo do feminismo. Trátase da construción dunha escultura que represente o símbolo da muller e o feminismo. Por exemplo o símbolo do feminismo de Frida Kahlo

3. Vexo e constrúo: Representación dun cadro "*As meninas*" de Velázquez con material de refugallo (rollos de cartón ou papel entre outros).

De 9 a 12 anos

Unha escultura para a entrada do colexio

Exponse ao grupo que o colexio recibiu tres proxectos de escultura para colocar na entrada do centro e que deben decidir a que consideren máis apropiada.

Amósanse as seguintes obras:

- Flor de inverno II. María Oriza, 2010. Cerámica. 57 x 25 x 28 cm elburgador.blogspot.com/2016/05/maria-oriza-escultura.html
- Antinoo (Última Materia). Marina Vargas. 2015. Resina de poliéster, po de mármore e esmalte. 110cm x 90cm x 105cm. marina-vargas.com/obra-en.html
- Eyes, Louise Bourgeois, 2001 Bronce, pátina de ouro marrón e luces eléctricas. Dimensións: un ollo: 99 x 137.1 x 147.3 cm / 39 x 54 x 58 Segundo ollo: 86.3 x 147.3 x 121.9 cm / 34 x 58 x 48 hauserwirth.com/hauser-wirth-exhibitions/30635-louise-bourgeois-heart-reasons/

Por grupo ou parellas pídeselles que expliquen o que ven a priori e que lle poñan un título. Poden falar do que lles suxire e de se ven unha historia detrás. Deberán realizar con plastilina unha maqueta da obra que máis lles guste e explicar as razóns polas que a elixiron para

estar no seu centro e se cambiou algo coñecer a información que se lles facilitou para tomar a decisión.

Miña nai é unha araña. "Araña" de Louise Bourgeois

Preséntase o seu traballo: que lles parece? Por que é tan grande? Quen a terá feito?... Transmíteselles que se chama MAMA e o nome da súa escultura. Miranse imaxes da MAMA.

Propónse a construción dunha MAMA. Pídeselles que fagan suxestións e que decidan entre todas as opcións que se poidan levar a cabo. Ficha de lectura cun breve fragmento da descrición que fai a escultora da súa obra. Pódese tomar como reflexión sobre as nais, o tear e a necesidade de que os arácnidos e insectos sexan protexidos.

A araña é unha oda á miña nai. Ela era a miña mellor amiga. Como unha araña, a miña nai eratecelá. A miña familia tiña un negocio de restauración de tapices e a miña nai estaba ao cargo do obradoiro. Como as arañas, a miña nai era moi lista. A arañas son presencias amigables que comen os mosquitos. Sabemos que os mosquitos propagan enfermidades e, por elo, son indeseables. Desta maneira, as arañas son útiles e protectoras, coma a miña nai.

De 12 a 15 anos

Comparativa de dúas obras de arte

- A Piedade de Miguel Anxo Buonarrotti. Século XVI.

- A Piedade invertida, ou A nai morta; de Marina Vargas. Século XXI.

Observa con atención ambas obras de arte:

- a. Que é o primeiro que che chama a atención?
- b. Por que pensas que Ma-

rina Vargas altera os papeis tradicionais da cultura cristiá? Que pretende a autora con esta modificación? Xustifica a túa resposta.

Busca información de ambos artistas, do contexto no que desenvolveu Miguel Anxo a súa obra, e fai unha comparación co momento actual para entender por que Marina Vargas, escultora do século XXI, realiza esta obra. Reflexiona:

- a. Pretende a autora humanizar a historia?
- b. Que é máis natural, ver morrer a unha nai ou que se nos morra un fillo ou unha filla? Realiza un pequeno informe no que analices o obxectivo que reivindica a autora con esta obra.

De 15 a 18 anos

Obxectivo: A través da obra escultórica de Marina Vargas, en concreto de dúas das súas obras: "*Intra-Venus*" e "*A Piedade invertida*" imos estudar por que expresan a reivindicación do papel da muller na sociedade. Ela di: "*A arte non é só crear obxectos, senón xerar pensamento, é unha ferramenta de transformación social*".

Metodoloxía:

- Tratamento da muller e os coidados: A *Piedade invertida*. O alumnado terá que facer unha reflexión sobre este traballo, poñela en común e despois levar a cabo un debate.

- Tratamento da muller e da enfermidade: *Intra-Venus*. O alumnado terá que buscar información sobre esta obra e a intención da autora ao esculpi-la. Que sentimentos e pensamentos atravesan ás mulleres ante a enfermidade?

Persoas adultas

Descubre as artistas do teu territorio

Pescudar e descubrir as artistas galegas que temos e facer unha breve exposición de algunha delas. Lugares onde expuxeron as súas obras, premios, temas tratados... para o posterior debate e posta en común.

Saída cultural

Propoñemos contactar con algunha Escola Superior de Arte e Deseño e concertar cita con algunha profesora que nos proporcione información sobre o papel da muller nas artes visuais. Se non é posible a saída, podemos facelo a través dunha videoconferencia.

marzo CERÁMICA

De 0 a 3 anos

Escoitas de referencias

Audiolibros: "Pequeña e grande Frida Kahlo". Despois do conto, poderán realizar unha actividade sensorial, na que a profesora lles entrega diferentes obxectos de cores distintas e brillantes para traballar texturas e cores (cos que a artista pintou). [youtube.com/watch?v=fczxD1D5UVs](https://www.youtube.com/watch?v=fczxD1D5UVs)

De 3 a 6 anos

Segue a pista da túa artista favorita!

Usando cinta ou fio de cores vivas, percorre a clase, pasando debaixo de cadeiras e mesas, ata atopar ao noso artista ao final do camiño. En cada sesión traballaremos con mulleres da nosa marca. Repasaremos o seu nome, ou escribiremos as e os maiores, e colorearémolo.

Para aumentar a diversión pódese configurar unha busca de arte e terán que asociar a obra coa artista correspondente.

De 6 a 9 anos

A finalidade desta actividade é coñecer o traballo que realizan un grupo de mulleres de Mota del Cuervo coñecidas como "cantareras". Para iso achegaremos un texto de fácil comprensión acompañado de fotografías que recollen o traballo que realizaron.

Ademais, a sesión completárase cun obradoiro práctico feito con barro no que os nenos e nenas terán que elaborar coas mans utensilios sinxelos de cociña como unha cunca e un prato.

O alumnado debe ler a noticia das "Cantareras de Mota del Cuervo". Antes da súa lectura sería moi útil situar xeograficamente a vila de Mota del Cuervo nun mapa de Castela A Mancha.

Actividade manual utilizando barro para facer unha cunca e un prato.

De 9 a 12 anos

Talavera, un museo ao aire libre

Na páxina do noso Calendario feminino dedicada á cerámica non podían faltar as cerámicas de Talavera de la Reina e El Puente del Arzobispo, concellos de Toledo dedicados ao corpo e alma a este nobre oficio. Convidámosvos a ler o seguinte artigo e a ver o vídeo que nel aparece, para salientar a invisibilidade da muller en moitas profesións a pesar do gran traballo que realizan nelas. No vídeo, unha veterana pintora oleira de Talavera, Amparo Hidalgo García, relata a súa vida dedicada a traballar nun prestixioso obradoiro.

Temas a tratar: O traballo que realizan as mulleres nos obradoiros. Indagar na vida e obra das mulleres que aparecen no texto e que forman parte da historia esquecida da olería.

cultura.castillalamancha.es/culturaenredtcm/por-que-no-habia-maestras-ceramistas-en-talavera-de-la-reina-y-puente-del-arzobispo

De 12 a 15 anos

Cambia a historia

Lemos o artigo "*Las canteras de Mota del Cuervo*". escueladeatenas.com/2021/11/las-cantareras-de-mota-del-cuervo.html

Vemos os papeis moi diferentes que tiveron homes e mulleres nesta actuación. Destacamos que o traballo artístico foi obra das mulleres, ademais do maior peso dentro de todo o proceso.

Despois convidamos ao alumnado a formar dous grupos. O primeiro grupo expresará nun pequeno teatro a historia das cachareiras, é dicir, os rapaces asumirán os papeis de homes e as nenas os de mulleres, inventando algún pequeno diálogo duns 2-3 minutos. Pero o segundo grupo fará a actuación centrada en como pensan que podería ser esta historia se os papeis

se repartisen tal e como foron distribuídos historicamente, é dicir, mulleres relegadas a un traballo con menos recoñecemento e homes centrados en tarefas relacionadas con máis prestixio.

A sesión 1 centrarase na lectura do artigo, na formación de grupos, na distribución de papeis e no inicio da preparación da pequena obra de teatro.

A sesión 2 consistirá en rematar a preparación da representación, realízala diante do resto de compañeiros/as e facer unha reflexión final e debate sobre as sensacións ou sospeitas que espertou a actividade.

De 15 a 18 anos

Un museo no meu instituto

A finalidade desta actividade é que o alumnado sexa consciente de que a cerámica é unha arte na que se recoñecen poucos nomes de mulleres.

Farase un traballo previo de investigación de mulleres ceramistas no mundo. Unha vez feito este traballo, o alumnado porá en común dita información e realizará unha exposición con imaxes de traballos destas mulleres. Igualmente gravarán en audio breves biografías de cada unha delas, que se escoitarán de fondo mentres a exposición estea aberta ao público.

Para que todo o alumnado do centro visite dita exposición, farase unha planificación para que cada un dos grupos dos diferentes niveis educativos poidan realizar a visita ordenadamente. Desta tarefa de organización farase cargo o alumnado que realizou a exposición.

Persoas adultas

O meu azulexo talaverano

Lerase o seguinte artigo do afamado cocineiro que decorou en Miami o seu restaurante con cerámica de Talavera da Reina.

lavozdetalavera.com/noticia/45272/negocios/el-afamado-chef-jose-andres-decora-con-ceramica-talaverana-su-nuevo-restaurante-en-el-corazon-de-miami.html

Recollerán información sobre o traballo da ceramista talaverana Mónica García del Pino e procurarán emular algúns dos seus traballos nun azulexo que o alumnado ten que levar previamente xunto co materiais adecuados para a tarefa. O azulexo farase individualmente e sen comunicar cal se decidiu imitar a ningún compañeiro ou compañeira.

Unha vez rematado o traballo, expóranse en clase os azulexos e veranse as coincidencias á hora de elixir o azulexo a imitar, intercambiando opinións sobre o porqué se elixiu un ou outro dentro da ampla obra desta ceramista.

abril ILUSTRACIÓN

De 0 a 3 anos

Pintamos o océano que cruza o meu veciño Paco

A hora dos contos leremos contos e miraremos as imaxes e falaremos do que está a suceder e do que están a facer os personaxes dos contos. Contaremos historias coas ilustracións.

Falaremos de quen fai as ilustracións dos contos, sabemos quen fai estes debuxos?... Presentaremos a Ana Poyato que é de Cartaxena e contaremos o que fai.

Construiremos un conto coas imaxes do que facemos na "Escola", ordenaremos os momentos para construír "Un día no meu colexio"

Contaremos a historia de "Mi vecino Paco" e falaremos das súas ilustracións, do que vemos e do que pasa no conto.

Escollemos a ilustración da viaxe polo océano e debuxarémola nun mural para que os nenos a pinten libremente coas mans e cos materiais de estampaxe.

De 3 a 6 anos

Inspirámonos en Virginia García Martínez

1. Breve explicación de quen é Virginia García e a importancia da súa obra (Dar vida a historias cos seus debuxos).
2. Le un dos contos ilustrados por ela, da colección "El ratón blanco aprende a hacer amigos", para escoller entre "Por favor", "Gracias", "Lo siento" e "Te la dejo", sen mostrar os debuxos.
3. Dálle a cada alumno unha folia en branco e fai que debuxe o rato branco tal e como o imaxina.
4. Compara o debuxo coa ilustración de Virginia. Coloca todos os debuxos nunha parede, rodeando a ilustración orixinal.

De 6 a 9 anos

Comezamos a sesión definindo o termo ilustración e as diferentes técnicas. Como exemplo presentamos a tres ilustradoras, Virginia García Martínez, Eva Poyato, Ana Galvañ e mostramos algunhas das súas obras.

Actividade. Con motivo do día internacional das nenas nas TIC, as alumnas e alumnos teñen que facer un póster A3 escollendo unha técnica de ilustración ou mesturando varias (lapis de cores, acuarelas, collage...). Unha vez rematados os carteis, cada nena e cada neno que así o desexe explicará os detalles do seu traballo e a técnica empregada. Estarán expostas nun corredor do centro.

De 9 a 12 anos

Para celebrar a semana da muller, o centro prepara unha actividade dende a etapa de Educación Infantil ata 6º de Primaria. Consiste en darlle voz ás mulleres que están a traballar, a través do programa Flipgrid. Xunto a este programa fotógrafase a muller e co programa Chat-terpís é a imaxe a que move a boca, de xeito que ao aplicar o código QR vese a imaxe contando o vídeo previamente

gravado.

Irán a traballar as mulleres da xeración do 27: "As sen-sombreiro". Dividir a clase en cinco grupos. Cada grupo busca a biografía e a obra dunha destas mulleres: Josefina de la Torre, María Zambrano, Rosa Chacel, Maruja Mallo y Marga Gil Roësset.

Na clase móstrase o documental que se emitiu na Televisión Española sobre "As mulleres sen sombrero, as grandes esquecidas".

A actividade consiste na realización dun mural coa imaxe debuxada en cada grupo mediante a técnica da cuadrícula, gravar o vídeo explicando quen é, en que destacou e os seus datos bibliográficos máis interesantes, e aprender un dos poemas.

De 12 a 15 anos

Dividimos a clase en grupos e poñemos a cada un o nome dunha ilustradora murciana: IluRos, Virginia García Martínez, Sonia Matas Salas, María Latorre, Eva Poyato e Ana Galvañ. Cada un terá que facer unha breve declaración sobre a súa ilustradora e a súa obra. A continuación falamos da muller no mundo da arte e da súa invisibilidade, xérase un debate que será guiado pola profesora.

Cada alumno recibirá unha ilustración creada por unha das artistas mencionadas anteriormente. Partindo del, deberán escribir unha historia sobre a igualdade de xénero.

De 15 a 18 anos

A guía que ilustra

Busca información na rede e crea unha guía de ilustradoras da nosa comunidade. Tratarase do papel das ilustradoras, da proxección e da súa traxectoria profesional. Unha vez editada a guía, prepáranse unhas fichas para crear unha exposición para a súa presentación.

Persoas adultas

Mostra ilustrada

Obxectivo: Crear unha exposición e mostra das diferentes ilustradoras que se inclúen neste artigo tendencias.com/feminismo/estas-17-ilustradoras-nos-demuestran-que-arte-tambien-forma-feminismo

As diferentes ilustradoras repartíranse entre varios grupos de 3 persoas. Os grupos teñen que crear unha exposición de cada unha das ilustradoras que se lles encargue. Deberán reflexionar sobre o contido das ilustracións para facer unha MOSTRA ILUSTRADA dunha visión feminina e feminista de ilustrar a vida.

Duración: pódese desenvolver nun trimestre.

Actividades propostas

Estas actividades están extractadas. Actividades completas e anexos en organizaciendemujeres.org

maio CÓMIC

De 0 a 3 anos

Reúñense todos en círculo e contámoslles unha historia cortiña onde aparecen personaxes abstractos como alegría, amizade, medo, susto e amor. Unha vez rematada a historia pídeselles que debuxen estes personaxes. Despois de feitos pedimos a cada nena e neno que expliquen o seu debuxo ao resto.

De 3 a 6 anos

A profesora mostra a fotografía das 4 mulleres propostas: Julia, Isabel, Celine e Maki. Falamos do traballo e do traballo que realizan. Adoitan ver cómics, ver contos, ler contos con eles na casa? Colocamos as fotos boca abaixo e cada un, ao levantala, inventará unha historia de cada unha delas.

De 6 a 9 anos

Actividade. Preguntámonos previamente se coñecemos algunha muller que se dedique a facer banda deseñada. Presentamos as 4 mulleres propostas: Julia Botanz Guimerá, Isabel Bas Amat, Céline Wagner e Maki Yamamoto. Buscarán información das mulleres propostas e por último, por grupo de cada unha das propostas, elaboraremos un mural con información e o seu traballo. Cada un, ou cada unha, fará un cómic co que fixo esta fin de semana.

De 9 a 12 anos

Presentamos as propostas de mulleres para este mes. Preguntamos se cren que hai moitas ou poucas mulleres que se dedican ao cómic. Por que? Por que cren que hai poucas mulleres que se dediquen á produción de banda deseñada? Miki Yamamoto atopou a mesma dificultade que Isabel Bas? Explicarán a resposta. Cres que tiveron as mesmas oportunidades que os seus compañeiros masculinos? discusión en clase.

De 12 a 15 anos

Investigando a vida destas 4 mulleres vemos que hai vínculos de unión pero tamén moitas diferenzas, analizamos as

dificultades que puido atopar Isabel como pioneira da Maki, máis actual.

Recolleán información sobre Julia Botanz, Isabel Bas, Céline Wagner e Maki Yamamoto e analizarán que vantaxes e inconvenientes atopas nesta profesión para as mulleres.

Debate en clase sobre os traballos masculinizados.

De 15 a 18 anos

Quen son as persoas que se dedican a facer banda deseñada?, que sabemos de banda deseñada?, adoitamos delas? sóalle a alguén o TBO? recoller información na familia de cada un.

Investigamos en internet sobre as mulleres propostas este mes, repartimos as 4 mulleres por grupo e faremos un dossier con toda a información.

Cal se considera a novena arte? Buscar información e as razóns.

Persoas adultas

Buscamos información sobre as 4 mulleres propostas. Farán un mapa e indicarán o seu lugar de nacemento e país.

Cres que inflúe o país e o lugar de nacemento? Discusión e razoamento

Con que dificultades se atoparon estas mulleres para desenvolver o seu traballo?

Fai 4 grupos impares de 3 ou 5 persoas e cada grupo ten asignado unha das artistas plásticas do mes de maio. Ao finalizar o traballo en grupo, expón os resultados a todo o grupo da aula.

Grupo 1: Isabel Bat Amat, biografía e traballo realizado como debuxante, ilustradora e guionista.

Grupo 2: Céline Wagner, biografía e as súas obras en novela gráfica. Concepto de novela gráfica.

Grupo 3: Maqui Yamamoto, busca información sobre este artista no seguinte enlace: mikiyamamoto.myportfolio.com/

Grupo 4: Julia Botanz Guimerá: Busca obras realizadas pola ilustradora e artista multidisciplinar Julia Botanz, nas seguintes ligazóns:

idasusalwixsite.com/computayoutube.com/user/compotagrafica

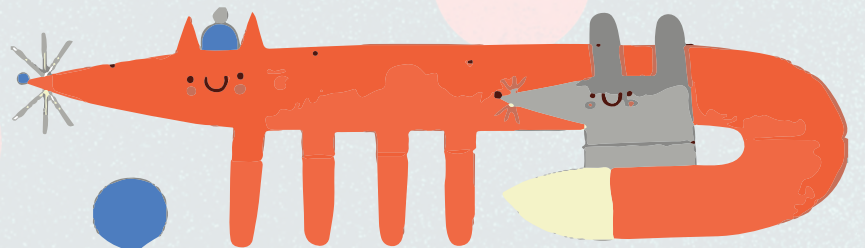
xuño ARTE DE RÚA

De 0 a 3 anos

O meu primeiro grafiti

Materiais: parede do colexio ou rolo de papel branco que a cubra, pinturas de dedos de varias cores, pinceis.

Desenvolvemento da actividade: escoller unha parede do colexio na que se pintará o grafiti -se se fai en papel- ou de forma permanente e definir o espazo para debuxar e pintar libremente o que cada quen queira. Se o prefires, podes reproducir un mural accesible, como este da artista Susie Hammer:

o este outro de debuxo de Anna Taratiel:

De 3 a 6 anos

Que é a arte na rúa?

Materiais: encerado dixital para proxectar imaxes de diferentes obras murais de mulleres ou estampas en cor dalgunhas das súas obras. Ligazóns: Shamsia Hassani: shamsiahassani.net/murals, María Peña Coto mapecoo.com/street-art, Grafitis pixabay.com/es/imagenes/search/graffiti/

Desenvolvemento da actividade: faladoiro; durante o visionado das obras murais destas artistas, cada nena e cada neno, á súa quenda, deben describir ou nomear o que ven, as cores, as formas... e verbalizar as emocións que producen. O profesor di (e escribe/asina) que as imaxes que estiveron mirando considéranse arte de rúa. Entre toda a clase deben chegar a unha definición consensuada do que é streetart/arte urbana ou Street Art.

De 6 a 9 anos

Street Art Detectives

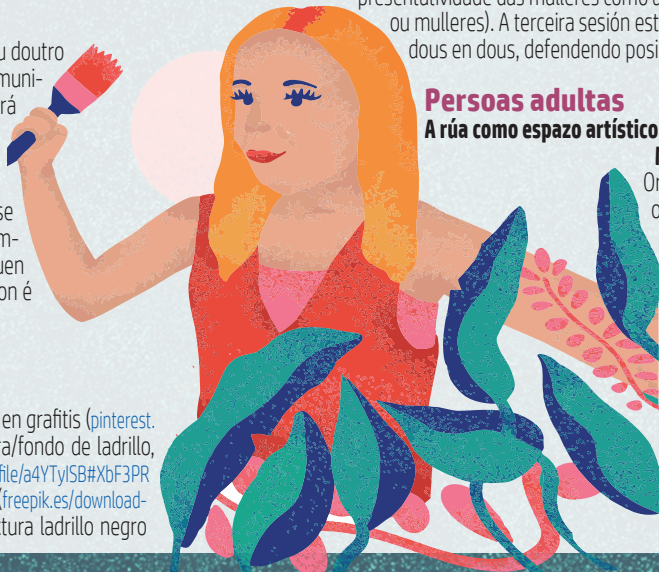
Materiais: cámara ou calquera dispositivo que a incorpore.

Desenvolvemento da actividade: en compañía da titora, do titor ou doutro profesorado, durante varios períodos lectivos e/ou con membros da comunidade (familiar, voluntariado) en horario extraescolar; o alumnado deberá buscar polo centro educativo, ou no seu barrio, vila ou cidade arte na rúa e fotografala. Na aula deberán mostrar unha ou dúas obras, seleccionadas entre todas as que atoparon, e argumentar ante a asemblea por que cren que se trata dunha obra de arte. Finalmente seleccionaranse catro ou cinco obras, unha por cada grupo (cooperativa) e os seus membros tratarán de coñecer detalles sobre a mesma: cando apareceu, quen é o autor ou o autor, para que ou por que o fixo. Propor hipóteses se non é posible atopar información, discutir se son plausibles.

De 9 a 12 anos

Etiquetado: asinado por...

Materiais: proxeccionador ou imaxes impresas de etiquetas ou sinaturas en grafitis (pinterest.es/FbNyro/graffiti-tags/), un cartón impreso para cada alumno, con textura/fondo de ladrillo, sprays de grafiti lavables de cores ou rotuladores de relevo (mega.nz/file/a4YtYfSB#XB#F3PR#A9DJBfTwwQ0azQJy04bzmrz7B0z2XypesjJwIw). Fondos: textura parede vella (freepik.es/download-file/3164782); textura ladrillo branco (freepik.es/download-file/1038671); textura ladrillo negro

(freepik.es/download-file/3475675). Preparar os modelos para o alumnado que o precise: impresora, cortador/ perforadora e papel marrón ou cartolina.

Para aprender a facer letras: (youtu.be/77NUQRb_tuM)

Desenvolvemento da actividade: cada alumno/a elabora o seu propio modelo coas letras que quere empregar para a súa sinatura; podes usar padróns preparados. Todas as sinaturas colocaranse formando un muro de etiquetas nun lugar previamente acordado pola asemblea.

De 12 a 15 anos

Arte urbana ou vandalismo?

Materiais: proxeccionador; dispositivo informático con acceso a Internet.

- A cor en cuestión | Documental sobre Arte Urbana (youtu.be/IdAfrUaJYI)

- Artigo 1: *Street Art. Máis que un xénero artístico, un movemento.* (saishoart.com/blog/street-art-mas-que-un-genero-artistico-un-movimiento)

- Artigo 2: *O grafiti é arte ou vandalismo?* (vans.es/thewall/art/los-grafitis-son-arte-o-vandalismo.html).

- Aplicacións para realizar infografías ou presentacións dixitais (Genially, Canva, Prezzy, etc.);

Desenvolvemento da actividade: ver o documental no grupo clase. Cada equipo base (4 ou 5) terá a ligazón ao documental para repasar partes do contido. Dous equipos lerán o artigo 1 e outros dous, o artigo 2.

Produto final: presentación que deberá conter: definición de Arte Urbano/StreetArt ou Street Art, imaxes con obras de artistas (igual número de obras feitas por mulleres e homes polo menos).

Montaxe final: análise do traballo doutros grupos (crítica construtiva), comentar as dificultades para facer o produto e argumentar se é arte ou vandalismo.

De 15 a 18 anos

A pel dos muros

Materiais: ordenador/tableta/dispositivo con conexión a Internet.

- Documental: *La piel de los muros.* youtu.be/pXbf3UbJyc

- Artigo 1. *¿Qué es el arte urbano?* fiecha.es/blog/que-es-el-arte-urbano/

- Artigo 2: *¿Los grafitis son arte o vandalismo?* (vans.es/thewall/art/los-grafitis-son-arte-o-vandalismo.html).

- Artigo 3. *La grafitera Shamsia Hassani da voz a los temores de las mujeres afganas* dw.com/es/la-grafite-ra-shamsia-hassani-da-voz-a-los-temores-de-las-mujeres-afganas/a-58910133

- Artigo 4. *La calle como espacio artístico de mujeres* dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=6553231

Desenvolvemento da actividade: tres sesións. O primeiro, ver o documental en grupo; a segunda, en grupos de traballo cooperativo, para analizar o contido e preparar os argumentos de debate que xirarán arredor das cuestións: a) grafiti como vandalismo ou arte, b) decoración/ornamento ou denuncia social, c) representatividade das mulleres como artistas urbanas. e como obxectos da obra (retratados por homes ou mulleres). A terceira sesión estará dedicada ao produto final: o debate. Os grupos debaterán, de dous en dous, defendendo posicións contrarias.

Persoas adultas

A rúa como espazo artístico para as mulleres

Materiais: ordenador ou outro dispositivo con acceso a internet. Ordenador con acceso a internet. Aplicacións para facer infografías ou presentacións dixitais (Genially, Canva, Prezzy, etc.).

- Artigo *La calle como espacio artístico de mujeres* dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=6553231

- Páxina web das artistas: María Peña Coto (mapecoo.com), Shamsia Hassani (shamsiahassani.net) y Katharina Cibulka (katharina-cibulka.com/index.html).

Desenvolvemento da actividade: o grupo-clase fará unha lectura compartida do artigo. Por parellas, o alumnado buscará información sobre as artistas urbanas citadas e outros que coñezan ou atopen e elaborarán unha presentación dixital dunha delas, coa única condición de non repetir a mesma artista en máis dun grupo. O produto final será a exposición dunha presentación e defensa da artista que elixiron.

xullo GRAVADO

De 0 a 3 anos

Actividade 1

Reunidos en asemblea, presentamos estas pintoras valencianas Manuela Ballester e Elizabeth Oliver Cuevas.

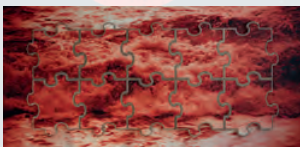
Amosamos a fotografía de cada unha delas. Repartimos a silueta en papel continuo das pintoras; polo grupo 5-6, pintaranas con lapis suaves. Expoñemos as obras no corredor.

Actividade 2

Preparamos modelos de barro simulando gravados. Distribuímos cartolina tamaño A4 e imprimimos os modelos. Comentamos o traballo realizado en montaxe.

De 3 a 6 anos

Actividade 1

Reunidos en asemblea, presentamos estas pintoras valencianas Manuela Ballester e Elizabeth Oliver Cuevas.

Creamos un puzzle de cartón coas fotos de cada unha delas ou cadros en tamaño A3, distribuímolos por grupos e eles fano. Cambiarán de

grupo cando o fagan.

Actividade 2

Amosamos diferentes cadros de cada unha delas. Unha vez comentados, colocárollos no encerado. Elixirán un debuxo entre os modelos expostos e pintarano.

De 6 a 9 anos

Actividade 1

A artista valenciana Isabel Oliver Cuevas entre 1973-1974 comeza a serie “El Juego” modificando o xogo habitual: dominó, parchís e cartas.

A profesora amosaralle ao alumnado unha baralla de cartas españolas, e repartirá cartas entre elas e eles, terán que crear as súas propias cartas a partir da baralla con cartolina, deseñando e personalizando as cartas creando así un novo mazo de naipes entre todas as alumnas e alumnos da aula.

Podes ver imaxes destas obras na internet (QR adxunto).

Actividade 2

Paula Bonet, artista de Castelló, participou na elaboración do libro: “A pequeniña Amelia faise maior”, contárolle o conto ao noso alumnado e mostraremos as ilustracións creadas pola artista: youtube.com/watch?v=9VMYcn6dpdc

A continuación, o alumnado deberá plasmar nunha folla a parte do libro que máis lle gustou, ilustrando como Paula Bonet o contido máis importante para elas ou eles.

De 9 a 12 anos

Actividade 1

Paula Bonet, artista que se declara publicamente feminista, loita que defenderá reiteradamente ao longo da súa carreira.

Durante a primeira metade da década de 2010 predominan os retratos, na súa maioría de rostros femininos coas fazulas tinguidas de vermello, cor presente en toda a súa obra. Proxectaremos vídeo *Paula Bonet. Un documental de Beatriz Janer* youtu.be/YXVMc-kpccPA

Realizaremos unha asemblea co alumnado explicando a loita polo feminismo desta artista coas súas obras, expoñendo ao alumnado algúns dos retratos realizados pola artista e por parellas faremos retratos das nosas compañeiras utilizando as técnicas de Paula Bonet.

Actividade 2

Proxección dunha entrevista a Isabel Oliver Cuevas, artista valenciana, sobre os seus traballos youtu.be/ZH4aRKYpC4

Coméntalle ao alumnado as súas obras máis importantes e pídalles que leven á aula un bastidor de bordado de madeira (o centro pode facilitarllo) para pintar nela unha paisaxe próxima con témperas, e así interpretar unha das obras máis significativas deste artista.

De 12 a 15 anos

A nosa protagonista é Isabel Oliver Cuevas nada en Valencia onde creceu como persoa e como artista compaxinando a súa paixón e a docencia como profesora da Universidade Politécnica de Valencia na Facultade de Belas Artes. Consciente da realidade que viven e viven as mulleres, fai patente o seu carácter feminista nas súas pincladas e estampados.

Actividade 1

O gravado é unha técnica de estampación de imaxes artísticas en papel (‘selos’). Está feita con láminas de diferentes materiais que dan nome á técnica: madeira (xilografía), cobre ou bronce (calcografía), pedra (litografía), linóleo (linóleo), seda ou nailon (serigrafía)... O que ten en común estas técnicas é o proceso de invertir o debuxo realizado na matriz con respecto ao resultado final, a impresión. A matriz e o selo opoñen como obxecto e o seu reflexo nun espello. Aquí tes un exemplo.

- Poderías dicir que técnica se utiliza simplemente observándoa? Que te levou a esa dedución?
- Que cres que representa o debuxo? Comparte o teu punto de vista co resto da clase. Lembra que é a túa opinión, non hai ningunha que sexa certa en exclusiva.
- Que pensaches cando o viches, a primeira vista? Que imaxe che veu á cabeza? Representao mediante a técnica do collage en cartolina A4, reutilizando revistas, xornais, teas...

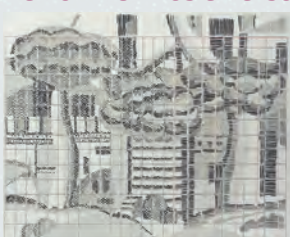
Actividade 2

Despois de ver esta obra de Isabel Oliver Cuevas, que se chama Cosmética (1971), o alumnado agruparase en grupos de 4-5 persoas para plasmar nun papel as sensacións que sentiron ao ver a imaxe.

Posteriormente, compártanse co resto da clase e iniciárase un debate sobre os cansóns de beleza que recaen sobre as mulleres e o peso social.

De 16 a 18 anos e Persoas adultas

Trátase dunha das serigrafías de Isabel Oliver Cueva, que con trazos sinxelos como liñas rectas e curvas e puntos, reproduciu unha fermosa paisaxe en escala de grises. Aquí non nos propoñemos facer unha serigrafía, senón un linóleo.

Cada alumno/a elaborará o seu propio prato utilizando goma de linograba- do como base, collendo unhas gubias e debuxando algo relacionado cunha

temática como a liberdade, a coeducación, a igualdade, etc. Posteriormente, cun tórculo ou prensa reproducirán cantas imaxes queiran e poderán distribuílas ao resto do alumnado do centro, ou mesmo o resto do alumnado poderá escoller que matriz quere selar.

Lembra que un gravado utiliza un proceso de inversión do debuxo realizado na matriz con respecto ao resultado final, a impresión. A matriz e o selo opoñense como un obxecto e o seu reflexo nun espello.

agosto FOTOGRAFÍA

De 0 a 3 anos

Usando os retratos dalgunhas fotógrafas como: Cristina García Rodero, Sally Mann, Lola Álvarez Bravo, Shirin Neshat... podemos facer algúns quebracabezas para facer co alumnado.

De 3 a 6 anos

Quen é quen?

Pedimos aos nenos e nenas que traian unha foto de cando tiñan un ano. Despois pedirémolles que intenten adiviñar quen é cada un deles.

De 6 a 9 anos

Collage

Usando a cámara do centro pedirémolles que se fagan fotos entre eles. Cando teñamos as fotos de todas as nosas alumnas e alumnos, imprimímolos, dámosllos, pero a cada nena ou neno non lle damos a súa, darémolles a doutra compañeira ou compañeiro. Pedímoslles que fagan un collage coa foto; poden poñerse gorros, diferentes cabelos, pendentes, barbas... ao final facemos unha valoración de como se sentiron ao facer ese traballo e explican por que o fixeron coa foto da súa parella.

De 9 a 12 anos

Fotógrafas famosas

Buscamos en internet e mostramos aos nosos alumnos e alumnas fotografías dalgunhas fotógrafas famosas: Cristina García Rodero, Sally Mann, Lynsey Addario, Lola Álvarez, Esther Ferrer.

Pedimos ao noso alumnado que investigue

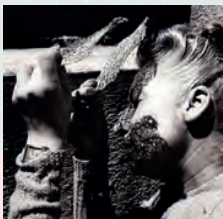
Cristina García Rodero

Sally Mann

Lindsey Addario

Lola Álvarez

Esther Ferrer

en grupo a vida destas mulleres e que vexa algunhas das súas fotografías. Despois, contan á clase o que atoparon sobre elas e que sensacións experimentaron ao ver as súas fotografías.

De 12 a 15 anos

Busca no calendario as fotógrafas que aparecen. Investiga o seu traballo. Despois coa túa cámara, o teu móbil... fai fotos inspiradas no que viches. Podes ver que cada alumna ou alumno explica o que máis lles chamou a atención sobre o traballo das fotógrafas e como lles inspirou para facer as súas fotografías.

De 15 a 18 anos e Persoas adultas

Como son?

Pedimos ao noso alumnado que se describa: intereses, gustos, afeccións... pero deben facelo a través de fotografías que deben facer.

O seguinte paso é que expliquen o motivo das fotos que fixeron e como cada unha delas serve para describi-la.

Investigamos

Buscamos información sobre estas mulleres: Juno Calypso (Londres, 1989), Kimiko Yoshida (Xapón, 1963), Grete Stern (Alemania, 1904), Zanele Muholi (Sudáfrica, 1972), Isabel Tallos (España, 1983), Meeri Koutaniemi (Finlandia, 1987), Shirin Neshat (Irán, 1958), Arvida Byström (Suecia, 1991).

Son fotógrafas que dende as súas fotos tratan de reivindicar, denunciar... a situación e o sexismo que sofren as mulleres.

Investigamos e analizamos algunhas das súas fotografías e expoñemos a toda a clase como nos fan sentir as súas obras e o que intentan expresar con elas.

Actividades propostas

Estas actividades están extractadas. Actividades completas e anexos en organizaciandemujeres.org

setembro VIDEO ARTE E ARTE DIXITAL

De 0 a 3 anos

Videoarte para descubrir as cores

Dividiremos a clase en pequenos grupos e asignaremos a cada grupo unha cor do arco da vella e un recuncho da sala. Prepararemos recipientes de pintura lavable das cores asignadas, e pediremos ao alumnado que molle as mans e/ou os pés, para posteriormente pintar nunha tira de lenzo branco. Gravaremos en vídeo a alumnado pintando o seu lenzo mentres soa a canción do arco da vella, que podemos atopar aquí: [youtube.com/watch?v=00wI8wJQyqk](https://www.youtube.com/watch?v=00wI8wJQyqk)

Ao rematar, bailando, achegáremonos para unir os lenzos e formar o noso arco da vella. Colgaremos o vídeo na páxina web do centro.

De 3 a 6 anos

Coñecer a videoarte

Na videoarte o vídeo utilízase para crear, para facer arte, Marta L. Lázaro é unha videoartista de Aragón que realizou recentemente un traballo no que homenaxea ás mulleres rurais. Destacan as actividades realizadas tradicionalmente por mulleres e relacionadas co ámbito dos coidados. Na seguinte ligazón podes coñecer un pouco máis sobre este traballo:

cartv.es/aragoncultura/nuestra-cultura/videoarte-que-homenajea-a-las-mujeres-del-ambito-rural-1

De 6 a 9 anos

Segundo o camiño trazado por Marta L. Lázaro propoñemos:

1. Recoller información sobre as tarefas que adoitaban facer as nosas avoas e facer unha comparación coas que realizaban as nosas nais. Coinciden ou son diferentes?

2. Realizar unha colaxe por grupos con fotos de oficios e actividades que tradicionalmente realizan as mulleres.

De 9 a 12 anos

1. Sabes cando apareceu a videoarte? e o vídeo mapping? Busca información sobre a súa orixe e diferentes manifestacións.

2. Na actualidade é habitual o uso do móbil, sunches que se pode utilizar para crear arte? Propoñémosche un reto: serías capaz de utilizar o vídeo como ferramenta artística e de expresión, para axudarche a visibilizar as actividades de coidado que realizan as mulleres do teu entorno?

De 12 a 15 anos

Shigeo Kubota é unha artista de orixe xaponesa, unha das primeiras mulleres en videoarte e pioneira na videoescultura e videoinstalación.

Imaxe de Vagina Painting, unha das obras máis representativas do artista. Nesta actuación, na que ela é protagonista, coloca un pincel húmido con tinta vermella (simulando a cor da menstruación) na roupa interior e comeza a facer trazos nun gran lenzo branco no chan.

Reflexiona sobre este traballo:

1. Que cres que levou ao artista a realizar esta obra? Que cres que pretendía transmitir?
2. Coñeces os tabús que existen arredor da menstruación e como nos condicionan para entender a función menstrual como algo que se debe

ocultar, algo que causa vergoña? Infórmate sobre el e como se utiliza para discriminar ás mulleres.

3.- Escóitaches algunha vez comentarios deste tipo?: *“Estás de mal humor... tes a menstruación?” “Non é culpa miña que teñas a menstruación...”*. É tan habitual que se fagan comentarios despectivos ou discriminatórios sobre a menstruación que se normalizan e asúmanse como bromas, sen darlles importancia, en realidade son micromachismos e importante detectalos e corrixilos. Na seguinte ligazón atoparedes un interesante artigo sobre el, podedes comentalo e debater sobre el.

eldiario.es/micromachismos/si-tienes-regla-no-culpa-caras-asco-formas-hacernos-sentir-mal-menstruacion_132_7957425.html

De 15 a 18 anos

Martha Rosler é unha artista estadounidense que traballa en fotografía e texto fotográfico, vídeo, instalación, escultura e performance.

O seu traballo céntrase na súa vida cotiá e no ámbito público, en moitos casos a partir da experiencia das mulleres.

En *Semiotics of the Kitchen* (1975), a autora cuestiona o estereotipo da muller como amas de casa nunha parodia, na que o significado doméstico dos utensilios de coziña é substituído por un léxico de frustración e rabia. Con este alfabeto de utensilios de coziña, Rosler afirma que, “cando a muller fala, dálle nome á súa propia opresión”.

1. Visualizar o vídeo indicado e realizar un debate sobre o mesmo na aula. youtu.be/ZuYmpDlGCO
2. Despois de ler atentamente o artigo cuxa ligazón atoparás a continuación, investiga na túa contorna quen asume basicamente as tarefas domésticas e os coidados. elperiodico.com/es/civismo/20210304/brecha-salarial-mujer-comienza-casa-11555046
3. Utilizando a videoarte, realizar unha obra que demostre a necesidade da corresponsabilidade como un paso máis para acadar a igualdade.

Persoas adultas

Ana Mendieta foi unha artista visual cubana que utilizaba o vídeo e a fotografía. Adoptou a performance e o land-art para expresar as súas ideas sobre a migración, a perda, o baleiro e, sobre todo, a violencia contra as mulleres.

En 1973 realizou a Performance “Rape Scene”, onde recreou a brutal violación e asasinato dunha estudante no seu campus universitario. Os convidados atoparon a Mendieta atada a unha mesa cos pantalóns abaixo e sangue no corpo.

Ana Mendieta morreu en 1985 mentres discutía co seu marido, o tamén artista Carl Andre, que foi xulgado e absolto pola morte da súa parella. A autora caeu dun piso 34 en Nova York.

1. Escolle unha obra de Ana Mendieta e analízala, tanto artisticamente como conceptualmente. Cres que estamos asistindo a un suba da violencia contra as mulleres? Por que?
2. Traballo en grupo: desenvolver unha performance sobre as diferentes formas de violencia que se practican na actualidade sobre as mulleres.

outubro INSTALACIÓNS

De 0 a 3 anos

Aprendemos xogando

Creárase unha instalación situada nun amplo espazo de xogo, feita con obxectos reciclados, naturais ou familiares para os máis pequenos e que resulte esteticamente atractiva. A intención desta actividade é promover o xogo libre e presimbólico, e que as nenas e nenos exploren as posibilidades dos materiais, descubran como son capaces de interactuar co medio e asimilan comparacións entre texturas, medidas, peso, etc.

De 3 a 6 anos

Infinitas posibilidades

Os nenos e nenas crearán a súa propia instalación artística. Para realizar esta actividade haberá que baleirar unha parte da aula e recoller previamente todos os tapóns de plástico posibles (tanto máis tamaños, cores e formas diferentes mellor). Todos xuntos dedicaranse a crear formas, construcións, mosaicos e todo o que se ocorra coas tapas.

De 6 a 9 anos

Construíndo a nosa propia instalación

Dividiremos a clase en grupos de non máis de catro alumnas e propoñémoslles que creen a súa propia instalación artística. Entre toda a clase escollerán un tema conxunto (idealmente relacionado ou que favoreza a igualdade entre homes e mulleres) e terán unha xornada para recoller o maior número de materiais posibles. Durante a seguinte sesión, cada grupo escenificará o traballo e presentao aos demais.

De 9 a 12 anos

Que é unha instalación artística?

Explicaremos o que é unha instalación artística e amosarémolos fotografías dalgúns exemplos. Cada alumno/a fará unha investigación autónoma na casa e terá que buscar un exemplo de instalación artística, feita con perspectiva de xénero, e responderá ás seguintes preguntas. Dedicarase unha sesión a compartir a investigación de todos os nenos e nenas.

PREGUNTAS: 1. Fotografía da obra; 2. Título; 3. Nome do, ou da, artista; 4. Que significado cres que ten esta obra?; 5. Que cres que quería expresar a artista? 6. Por que che chamou a atención esta obra?

Definición de instalación artística e algúns exemplos: A instalación artística é un xénero de arte contemporánea que xurdiu na década dos 60, coa idea de que a obra prima sobre os seus aspectos formais. A súa característica é que ocupa un espazo propio para compoñer a súa obra, xa sexa o chan, as luces, as paredes, etc., polo que ás veces a obra está aberta porque o espectador pode interactuar con ela, a finalidade desta é crear un experiencia neste ambiente particular. Realízase unha instalación nun contexto e espazo específicos. Por definición, ten unha certa duración e, polo tanto, encádrase no que se coñece como arte efémera.

De 12 a 15 anos

Pensamos unha obra

Dividiremos a clase en pequenos grupos (4 ou 5 alumnos/as) e repartiremos unha fotografía da instalación de Ana Llorens “Masacre 2021”.

Darémolos uns dez minutos para que, en grupo, comenten o que cren que pretende representar a artista. Despois de poñer en común as ideas de todos os grupos, darémolos unha explicación do significado do traballo e propoñémoslles que cada grupo pense como faría unha instalación para representar a mesma mensaxe.

Contexto e explicación da obra de Ana Llorens:

analllorens.weebly.com/masacre-2021.html

“Cantos? Ata cando? ... Podería ser o segundo nome da caixa remodelada polo proxecto Encajas. A obra chámase “Masacre 2021” e fala disto... de asasinato, de sangue. Do que vemos menos estes días. Do poder e da destrución que hai detrás destas máscaras. A caixa de madeira estaba forrada cun total de 20,05 (preto de vinte e unha máscaras), os números que rematan estes anos de pandemia no 20 e 21 e coas frases “Cantas? Ata cando?” quere facer presentes ás vítimas da violencia de xénero.

E é que a estas alturas, dende o Instituto Nacional de Estadística do INE xa sabemos o número de vítimas mortais a 2020, 47, pero non nos quedamos coas vítimas mortais, imos máis aló. Durante a fase máis restrinxida da pandemia de 2020, recibíuse un total de 25.352 chamadas ao 061, o número máis alto de toda a historia”.

De 15 a 18 anos

Instalacións reivindicativas

Mostraránselles ao alumnado imaxes da instalación “Zapatos vermellos” de Elina Chauvet e darémolos uns minutos para que reflexionen sobre o posible significado da obra. Despois, verán o seguinte vídeo youtube.com/watch?v=P259w9S-Tvg e manterán un debate sobre cuestións como: cres que a obra reflicte ben a mensaxe que hai detrás? Como representarías este tema? Cres que é unha obra impresionante? Que sentiches ao ver o que representa?

Persoas adultas

Investigación sobre instalacións e igualdade de xénero

A actividade didáctica proposta para adultos consiste na investigación autónoma dalgúns exemplos de instalacións artísticas realizadas por mulleres artistas, como as nosas protagonistas: Ana Llorens Bagur, Mona Hatoum, Helena Cabello e Ana Carceller, e que denuncian violencia e/ou discriminación de xénero. Posteriormente pódese facer unha exposición da obra que a cada persoa lle resulte máis interesante.

Cal é a utilidade das artes?

A través da observación de diferentes exemplos de instalacións artísticas con temática reivindicativa, xerárase un debate sobre a necesidade ou non de utilizar a arte como ferramenta para cambiar o mundo e, en concreto, para loitar pola igualdade de xénero.

novembro PERFORMANCE

De 0 a 3 anos

Obxectivos:

Identificar a expresión corporal a través da creatividade. Na asemblea, todos falamos da vida e obra de Pilar Albarracín e a través de imaxes amosámoslles algúns dos seus debuxos. Explicamos que é unha actuación, sempre adaptando a terminoloxía ao seu nivel. Respondemos ás túas preguntas e intereses e abrimos a súa creatividade.

Actividade: Confección dun mandala

En papel continuo e con pinturas de dedos, cada neno pintará libremente dentro do círculo do mandala de diferentes cores, debuxos e figuras.

De 3 a 6 anos

Obxectivos:

- Coñecer o que é unha actuación e familiarizar ao alumnado con esta disciplina.
- Traballar as emocións e sentimentos do alumnado
- Fomentar a creatividade.

Actividade 1.

Unha asemblea explica o que é unha actuación. Que é unha actuación? É unha disciplina artística. Esta arte combina teatro, música e outras artes plásticas.

Pódese proxectar o seguinte vídeo.

youtube.com/watch?v=pfB9af6y78Y (CEIP “San Blas”. La Puerta de Segura -Jaén-)

Actividade 2.

Xoga ao espello. Fanse parellas de dúas alumnas ou alumnos. Un dos membros da parella fai un xesto e o outro reproducido. A idea é que expresen sentimentos: alegría, tristeza, emoción, sorpresa...

De 6 a 9 anos

Obxectivos.

- Coñecer a performance como forma de arte de acción e o que significa.
- Aprender a traballar en equipo, co resto dos compañeiros.
- Traballar a linguaxe corporal.
- Desenvolver a creatividade e a imaxinación.
- Adquirir unha actitude reflexiva e crítica.

Actividade 1. Investiga en internet que é unha actuación e as súas características. Accións nas que a, ou o artista pretende transmitir un concepto, emoción ou un conxunto de sensacións, é unha arte efémera. A artista crea unha obra cunha forte carga de emocións. É un proceso creativo libre e participativo.

Actividade 2. Presentación dunha das obras de Marina Abramovic, gran representante da performance.

Analiza este traballo: que pretende a artista, que suxire a imaxe, que fan os personaxes, que elementos vemos nela, etc.

De 9 a 12 anos

Co obxectivo de desinhibir ao noso alumnado, xa próximo á preadolescencia, imos realizar unha serie de actividades cos seguintes obxectivos:

1. Conseguir unha participación activa do alumnado nas actividades propostas.
2. Sensibilizar e mellorar o coñecemento do corpo, aceptando a propia imaxe e mellorando a autoestima.
3. Liberarse de inhibicións e prexuízos.
4. Desenvolver a creatividade e a imaxinación.
5. Comprender, valorar e utilizar as posibilidades expresivas e comunicativas do corpo.

Actividade 1. En parellas expresa unha emoción coa cara (alegría, dor, tristeza, agresividade, odio, amor...). A outra persoa debuxa no seu caderno, de forma esquemática. Despois cambia de papeis.

Actividade 2.

“Construímos estatuas”: en parellas, unha persoa é a escultora, outra o barro. A escultora debe esculpir a súa compañeira, permitíndolle mover os seus membros superiores ou inferiores, modificando a súa expresión facial a petición do escultor. Despois cambia de papeis. Fai fotos das esculturas.

Actividade 3. Un dispositivo de gravación en modo fixo, como unha cámara de vídeo ou un móbil, pídeselles ao alumnado que se acheguen lentamente á cámara tratando de transmitir algunha emoción intensa. Ao final móstranse as imaxes e pídeselles que identifiquen as emocións das súas compañeiras e compañeiros.

De 12 a 15 anos

Actividade. Proxectámosas na clase o vídeo de Yolanda Domínguez “POSES” (youtube.com/watch?v=GPEcdmnaAO)

“Poses” é unha acción que critica o absurdo e artificial mundo do glamour que nos vende a moda, concretamente a imaxe distorcida da muller difundida a través de poses nas que parecen mortas, tolas ou enfermas.

Abrimos un debate sobre o uso do corpo da muller no mundo da moda. Recortamos das revistas que levaremos á clase imaxes de poses de mulleres que non parecen ridículas e en grupos de 4 montaremos un mural expresando mediante debuxos ou textos as conclusións que obtivemos do debate.

De 15 a 18 anos

Actividade 1. Investiga que é unha actuación e cales son os seus usos máis habituais.

Busca algúns exemplos para presentar na clase.

Actividade 2. Unha vez vistas as imaxes destas actuacións, analiza:

1. Finalidade das artistas con estas accións.
2. Que che inspirou cando ves as imaxes?
3. Cres que é un bo método de expresión ou protesta? performancelogia.blogspot.com/2007/08/david-prez-mano-de-obra-barata.html performancelogia.blogspot.com/2007/01/aislamiento-sayuri-guzmn.html

Persoas adultas

“Estamos afeitos a ter que verbalizar todas as cousas que sentimos. E ás veces as cousas verbalízanos, comunicanse con actitudes”. *Pilar Albarracín*.

1. Veremos o vídeo da actuación “Viva España!” da artista Pilar Albarracín: youtube.com/watch?v=JdRtC9KMDw

2. Buscaremos información sobre o seguinte e compartiremos ideas na aula:

- a. Que é unha actuación?
- b. Cales son as súas características?
- c. Quen Pilar Albarracín?
3. En grupos de 4, o alumnado terá que escribir un relato breve analizando os seguintes aspectos da actuación:
 - a. Por que vestiches de amarelo ao protagonista?
 - b. Que ten que ver a demostración que aparece no vídeo?
 - c. Por que corre a protagonista nalgúns momentos?
 - d. Que representa a banda de música que a acompañase/persegue?
4. Os distintos grupos terán que redactar un breve relato suxerido polo que se transmite a representación Dadas as diferentes impresións/ideas que obteñen os alumnos coa visualización do vídeo pódense traballar os seguintes temas:
 - a. A defensa dos animais / a “Festa Nacional”.
 - b. Temas sobre Estado Español.
 - c. O papel da muller na nosa sociedade.

decembro ARTE TEXTIL

De 0 a 3 anos

Este mes amosaráselles ao alumnado algúns dos traballos das mulleres destacadas e falaráselles da súa biografía e en que técnica des-tacan.

VICTORIA GAYTÁN (Melilla) victoriagaytan.net/p/fotos_9.html

ANNI ALBERS, alemana, macba.cat/es/arte-artistas/artistas/albers-anni/portfolio-connections

TERESA LANCETA ARAGONÉS. blog.teresalanceta.com/2016/

Ao longo do mes exporárase na clase fotos dos traballos destas tres mulleres, así como unha pequena biografía.

Actividade: Unha vez vistas as diferentes obras dos artistas, comezaremos a traballar para facer a nosa propia pintura.

Cada nena ou neno recibe un anaco de zarapelleira (tea de saco), cun rolete mergullado en tinta para tea pintarano da cor que queira.

Cando seque, quen queira imprimir sobre o tecido utilizará teas e outros materiais (cartolina, papel, madeira, follas), pinturas, etc.

Unha vez rematado o traballo farase unha exposición para as familias do alumnado.

De 3 a 6 anos

Explicárase ao alumnado que é a arte téxtil e as distintas técnicas, amosaráselles un vídeo con cada unha delas. Unha vez rematada o vista, realizarase un coloquio no que se lles pedirá que expliquen se algún cose na casa, quen é esa persoa, se ademais de ser unha tarefa doméstica tamén se utiliza para outro tipo de actividade como é o lecer. Explicaráselles que todo o relacionado co téxtil non é exclusivo das mulleres e que os homes tamén poden facer todo o relacionado co tecido, a costura, a estampaxe... que son técnicas moi vinculadas á muller.

Actividade:

Polo que vimos, centrarémolos na técnica do tear. Cada alumno recibe un “tear caseiro”. Con la grosa de diferentes cores farán un tapiz co que decoraremos a clase.

youtube.com/watch?v=gRlrlzAF4Y

De 6 a 9 anos

Actividade:

Segundo a técnica do macramé, é dicir, facer nós entre cordas, farán unha pulseira para regalarche á parella que foi a súa ou seu amigo invisible para as vacacións de Nadal, ademais teñen que escribir unha postal con algunha calidade daquela persoa que lle tocou a ela.

youtube.com/watch?v=8GlemdfstDg

De 9 a 12 anos

Actividade:

En pequenos grupos estudarán a vida das mulleres destacadas no calendario “Tempo de mulleres, mulleres no tempo”.

VICTORIA GAYTÁN (Melilla) victoriagaytan.net/p/fotos_9.html

ANNI ALBERS, alemana, macba.cat/es/arte-artistas/artistas/albers-anni/portfolio-connections

TERESA LANCETA ARAGONÉS. blog.teresalanceta.com/2016/

Ademais das mulleres, os grupos estudarán as distintas técnicas empregadas na arte téxtil

Cada grupo realizará un powerpoint sobre unha das mulleres do calendario, e coa explicación dunha das técnicas.

Deberán presentar a técnica elixida ao resto dos compañeiros. Eles explicarán como se fai e guiarán para que use esa técnica na clase.

De 12 a 15 anos

Big eyes. Sobre un impostor “de película”

Veremos o filme BIG EYES que Tim Burton dirixiu en 2014 (calificación moral +7).

justwatch.com/es/pelicula/big-eyes.

O alumnado, por parellas, debe responder unha serie de preguntas, chegando a un consenso sobre as respostas que deben defender en gran grupo, por quendas.

As preguntas que propoñemos son as seguintes: Quen son os protagonistas? Como son e que fan? Que conflito existe entre eles? Está solucionado? Faise xustiza para cada unha das partes? Que propoñerías para solucionar o problema?

De 15 a 18 anos

Coñecemos a Escola Bauhaus e a un dos nosos protagonistas de decembro

Dividimos a clase en dous grupos. Un deles encárgase de buscar información sobre a escola alemá Bauhaus: a súa historia e o papel que tivo no mundo da arte e do deseño. O outro grupo encárgase de investigar a vida e a obra dunha das protagonistas do noso mes de decembro, ANNI ALBERS, artista téxtil, que chegou a ser mestra no colexio BAUHAUS.

Conxuntamente, unha vez recollida toda a información, realizarán unha exposición para mostrar ao resto dos grupos, como actividade fóra das aulas, a importancia do colexio BAUHAUS na actualidade, e como mulleres como Anni Albers se fixeron un oco, tanto como artistas como docentes, nesta institución tan influente no deseño e na arte.

Persoas adultas

ARCO: Feira Internacional de Arte Contemporánea de España que, dende 1982, é unha das principais plataformas do mercado da arte, e parte esencial do circuito internacional de promoción e difusión da creación artística.

Propoñémoslle ao noso alumnado que investigue Arco e a edición deste 2023. Que descubran que artistas participaron e en que disciplinas artísticas. Que descubran cantas mulleres hai entre elas e analicen os datos de participación feminina. Faremos unha posta en común.